

A nonprofit sport vállalkozások Magyarországon

The nonprofit sport businesses in Hungary

SZ. G. ORBÁN¹, GY. N. SZABADOS², K. DAJNOKI³

¹PhD hallgató, szabolcsorbn@gmail.com

²Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Vezetés- és Szervezéstudományi Intézet, szabados.gyorgy@econ.unideb.hu

³Debreceni Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Vezetés- és Szervezéstudományi Intézet, dajnoki.krisztina@econ.unideb.hu

A publikáció elkészítését a EFOP-3.6.2-16-2017-00003 számú projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

Absztrakt. Az elmúlt évtizedben jelentősen bővült a szabadidős tevékenységek köre, amin belül markáns szerepet tölt be a sport, egyrészt a hagyományos sportágak népszerűségével, másrészt az újonnan megjelenő, extrém sportok gyors elterjedésével. Ez az aktív tevékenység a szabadidő hasznos eltöltésének eszköze, emellett közösségépítő, egészségmegőrző, munkaképesség fejlesztő hatása társadalmilag ugyancsak nem elhanyagolható. Tanulmányunk egyik célja feltérképezni, hogy a nonprofit szférán belül a sport nonprofit vállalkozások képesek-e felvenni a versenyt a szektor többi tagjával, amelyhez a KSH által nemrég a nonprofit szektorra vonatkozóan kiadott komplex statisztikai adatbázisát használjuk fel, melynek feldolgozásával egy másodelemzés elvégzésének keretében arra is rávilágítunk, hogy ezek a vállalkozások az elmúlt években milyen fejlődésen mentek keresztül és jelenleg milyen társadalmi és gazdasági súllyal bírnak a harmadik szektor részeként.

Abstract. Over the past decade, leisure activities have expanded considerably, with a strong role to play in sport, on the one hand, by the popularity of traditional sports and on the rapid spread of emerging extreme sports. This active activity is a means of spending leisure time, and community building, health preservation, and the ability to develop work capacity are socially negligible. One of our aims is to find out whether nonprofit-making sports organizations can compete in the nonprofit sector with other members of the sector, using the complex statistic database of the CSO recently issued for the nonprofit sector, we also show how these enterprises have undergone progress in recent years and what current social and economic weight they are as part of the third sector.

Mi az a nonprofit szektor?

A modern gazdaság három szektorra tagolható úgymint az állami, a piaci, és a nonprofit szektor. A magyar szakirodalomban gyakran szinonimaként használják a civil társadalom – civil szféra – nonprofit szektor, illetve a civil szervezetek – nonprofit szervezetek kifejezéseket. Magyarországon a szektor effajta elnevezése valószínűleg azért nyert polgárjogot és honosodott meg könnyen, mert a

szektor definíciójának legáltalánosabb érvényű elemét, a nem profit vagy nyereségorientált kifejezést hangsúlyozza, ideológia-mentes, és mindenki által elfogadott. [1]

A szegmens fogalmának meghatározásakor egyaránt érdemes figyelembe venni a jogi és a statisztikai-tudományos definíciókat. A jogi definíció szerint minden olyan nem profitcélú szervezet, valamint nem költségvetési gazdálkodást folytató intézmény, a nonprofit szektor részének tekinthető, amelyet az adott országban önálló jogi személyként bejegyeztek. A statisztikai-tudományos definíció a nemzetközi kutatási gyakorlatban kialakított kritériumokra épül, melyek többek között a profitszétosztás tilalma, a kormányzattól való szervezeti függetlenség, az intézményesültség, az önkormányzatiság, az önkéntesség valamilyen eleme, és a pártjellegű működés kizárása. [2]

1. Anyag és módszer

Másodelemzés keretében a KSH legutóbb kiadott, a 2015-ös évre vonatkozó nonprofit szervezetek illetve a gazdasági társaságok kapcsán végzett komplex adatfelvételeinek összevetése során az SPSS program segítségével keresztábla elemzést végeztünk, hogy az összesített adatokból az átlunk felvetett, specifikusan csak a nonprofit sport vállalkozásokra vonatkozó kérdéseket megválaszolhassuk. A nonprofit vállalkozások adatait minden esetben a nonprofit sport vállalkozások adataival vetettük össze.

Az empirikus részben összehasonlítást végeztünk három hasonló területen működő nonprofit sport vállalkozás vonatkozásában, mely során a 2012 – 2016 között kiadott éves beszámolóikban feltüntetett végleges adatokat vettük alapul, és az azokból szerkesztett skálát vázoltuk fel.

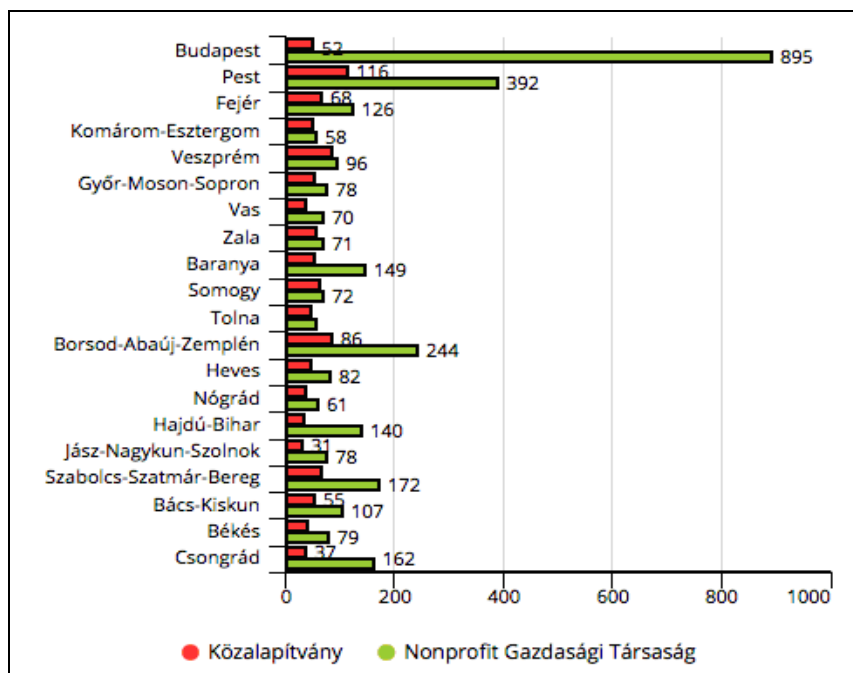
2. A nonprofit szektor és a nonprofit vállalkozások

Az állammal és a forprofit szektorral szemben a nonprofit szektorra marad minden olyan feladat, amelyek ellátására a piaci racionalitás és az állami felelősségvállalás szűkös korlátai között nem kerülhet sor. [3] Ezen szektor keveset vizsgált, azonban igencsak jelentős szereppel rendelkező szervezettípusai közé tartoznak a hazai viszonylatban meglehetősen gyors és számosítható gazdasági fejlődést felmutató nonprofit vállalkozások. A KSH meghatározása alapján nonprofit vállalkozásoknak nevezzük a nonprofit gazdasági társaságokat, valamint idesoroljuk a számukban alacsony - a klasszikus civil szervezetekhez képest pedig elenyésző gazdasági súlyú, a kormányzati, önkormányzati alapítású, és jobbára közfeladat ellátására, támogatására szakosodott – közalapítványokat is. [4]

A gazdasági szervezetek számának és összetételének változásában mindig nyomonkövethetők a törvényi változások. 2014. március 15-én hatályba lépett az új Polgári törvénykönyv [5], amelynek bevezetése szükségessé tette a gazdálkodási formák besorolásának megváltoztatását. A közhasznú társasági forma megszüntetése azzal magyarázható, hogy a nonprofit működés a tagok döntési autonómiájába tartozó, magánjogi jellegű kérdés, míg a közhasznúsági kategória meghatározás az állam közjogi minőségben meghozott döntését igényli. A nonprofit gazdasági társaság így egy új, a Gazdasági törvény [6] általános szabályai közé beágyazott rendelkezés folytán, bármely gazdasági társasági formában alapítható üzletszerű gazdasági tevékenység folytatására szolgáló vállalkozást

jelent, azzal a közös jellemzővel, hogy tevékenysége nem jövedelemszerzésre irányul, és ezen ismerv különbözteti meg a Polgári törvénykönyvben meghatározott gazdasági társaságoktól. A hierarchiában elfoglalt helyük nagymértékben megfeleltethető a kis- és közepes vállalkozásoknak, azoktól abban különböznek tehát, hogy nem profitorientáltak, a nyereséget vissza kell fordítaniuk a szervezet tevékenységére. A szektor szervezeteiben hatalmas társadalmi potenciál van, amely az állandóan változó gazdasági és politikai helyzet miatt még csak lehetőségként van jelen.

A klasszikus civil szervezetek számosságukkal - ami a 62 ezerből 54 ezer volt -, addig a nonprofit vállalkozások magas bevételeikkel határozzák meg a szektor képét, igazolva ezzel létjogosultságukat. Területi eloszlásuk megyei szinten kiegyensúlyozottnak mondható, ugyanakkor érezhető a Pest megyei és a fővárosi dominancia. (1. ábra)

1. ábra: A nonprofit vállalkozások száma megyék szerint – Saját szerkesztés

Forrás: KSH, 2015

A nagyobb megyékben (Pest megye – 72.054,6 Mft, Csongrád megye – 53.348 Mft, Hajdú-Bihar megye – 35.456,2 Mft,) arányosan több a nonprofit vállalkozások bevétele is mint a kisebbekben (Komárom-Esztergom megye - 7.233,6 Mft, Tolna megye – 6.165,8 Mft, Nógrád megye 5.740,3 Mft), és persze Budapesten található a legtöbb ilyen jellegű vállalkozás, melyek bevétele (407.652,3 Mft) a teljes bevétel (806.039,1 Mft) felét teszi ki. [4] (2. ábra)

Szervezeti forma	Számuk összesen	Bevétel, millió Ft	Megoszlás, %	Egy szervezetre jutó bevétel, ezer Ft	állami	magán-	alap-	gazdálkodási	egyéb	Összesen
					Támogatás állami / magán		Tevékenység bevétele alap / gazdálkodási / egyéb			
\$2008										
Közalapítvány	1 627	87 434,2	8,0	53 739	64 893,9	6 817,0	11 253,0	4 436,2	34,1	87 434,2
Nonprofit gazdasági társaság	1 941	468 990,3	43,0	241 623	252 411,9	12 342,4	97 796,3	103 608,2	2 831,5	468 990,3
Összesen	64 925	1 093 694,2	100,0	16 845	484 602,7	125 059,6	271 397,2	206 736,3	5 898,4	1 093 694,2
\$2010										
Közalapítvány	1 542	55 528,2	4,6	36 010	39 869,1	9 904,4	2 554,4	2 863,6	336,7	55 528,2
Nonprofit gazdasági társaság	2 456	609 649,8	50,8	248 228	305 920,2	39 272,8	154 137,1	107 271,2	3 048,5	609 649,8
Összesen	64 987	1 202 255,0	100,0	18 499	514 107,7	167 486,9	319 359,1	194 953,9	6 347,4	1 202 255,0
\$2012										
Közalapítvány	1 334	26 840,6	2,1	20 120	13 274,7	9 553,3	1 760,8	2 019,5	232,3	26 840,6
Nonprofit gazdasági társaság	2 955	622 349,1	49,5	210 608	322 847,6	80 445,6	95 556,1	117 696,0	5 803,8	622 349,1
Összesen	65 255	1 256 445,1	100,0	19 254	509 906,0	247 084,1	277 678,3	212 730,5	9 046,2	1 256 445,1
\$2014										
Közalapítvány	1 276	29 332,5	2,0	22 987	15 528,9	10 502,9	1 798,5	1 096,2	406,0	29 332,5
Nonprofit gazdasági társaság	3 160	739 811,9	50,2	234 117	202 321,9	62 647,2	217 616,5	251 492,7	5 733,6	739 811,9
Összesen	63 894	1 471 930,4	100,0	23 037	425 686,9	279 645,2	431 154,8	319 994,8	15 448,7	1 471 930,4
\$2016										
Közalapítvány	1 098	46 249,5	2,8	42 121	30 886,6	13 187,9	1 317,2	855,5	2,3	46 249,5
Nonprofit gazdasági társaság	3 220	819 623,0	49,4	254 541	349 714,0	57 110,3	148 553,2	260 214,5	4 031,0	819 623,0
Összesen	61 616	1 654 898,3	100,0	26 858	660 558,1	246 830,4	405 403,1	327 003,7	15 103,0	1 654 898,3

2. ábra: A nonprofit vállalkozások száma és bevétele 2008 és 2016 között (Mft) - KSH

Forrás: KSH, 2016

A nonprofit szervezetek által foglalkoztatottak száma ugyan országos szinten számosságát tekintve kis százalékot (4,2%) tesz ki, de mégis fontos űrt tölt be. A teljes szektor foglalkoztatottjainak kétharmada pedig a nonprofit vállalkozásoknál található. (3. ábra)

Megnevezés	Fizetett munkaerőt alkalmazó szervezetek		Főállású, teljes munkaidős foglalkoztatottal (is) rendelkező szervezetek		Főállású, teljes munkaidős	Főállású, részmunkaidős	Nem főállású	Összes foglalkoztatott száma	Számított főállású foglalkoztatottak		
	száma	aránya, %	száma	aránya, %	foglalkoztatottak száma				száma	bérléki költsége, millió forint	egy főre jutó éves átlagbére, ezer forint
Klasszikus civil szervezet	7 650	14,1	5 852	10,8	30 228	11 082	3 649	44 959	36 134	78 248,8	2 165
Érdekképviselő	940	27,4	703	20,5	4 912	805	273	5 990	5 342	21 957,5	4 110
Nonprofit vállalkozás	2 390	55,4	2 138	49,5	66 175	23 937	1 056	91 168	78 249	180 266,2	2 303
Ezekben belül:											
Kultúra	1 202	13,6	936	10,6	10 273	3 108	604	13 985	11 887	32 099,9	2 700
Vallás	152	13,2	115	10,0	377	107	38	522	434	812,4	1 870
Sport	1 436	16,2	1 024	11,6	6 508	1 885	942	9 335	7 545	19 946,9	2 643
Szabadidő, hobbi	1 748	17,8	1 407	14,3	3 483	860	656	4 999	3 979	7 677,6	1 929
Oktatás	908	11,1	730	8,9	4 121	1 099	429	5 649	4 713	13 353,5	2 833
Kutatás	333	24,2	261	19,0	2 715	461	206	3 382	2 966	11 238,9	3 789
Egészségügy	446	16,3	357	13,1	6 277	1 795	416	8 488	7 216	17 604,1	2 439
Szociális ellátás	1 442	25,6	1 203	21,3	16 373	6 707	578	23 658	19 784	36 784,3	1 859
Polgárvédelem, tűzoltás	102	11,9	90	10,5	843	45	49	937	870	1 818,9	2 089
Környezetvédelem	424	20,1	323	15,3	5 942	672	148	6 762	6 293	14 215,0	2 258
Településfejlesztés	680	19,8	579	16,8	22 963	1 004	150	24 117	23 480	56 204,8	2 393
Gazdaságfejlesztés	730	45,9	633	39,8	14 836	16 811	273	31 920	23 269	42 836,2	1 840
Jogvédelem	165	24,7	139	20,8	1 402	258	69	1 729	1 538	3 727,1	2 423
Közbiztonság védelme	70	3,3	55	2,6	241	54	49	344	273	550,1	2 015
Többcélú adományoztatás, támogatás	70	33,3	57	27,1	365	70	27	462	403	882,6	2 191
Nemzetközi kapcsolatok	126	16,5	91	11,9	394	87	76	557	445	1 459,7	3 279
Szakmai, gazdasági érdekképviselő	900	26,2	660	19,2	4 086	763	264	5 113	4 494	18 792,9	4 181
Politika	46	12,8	33	9,2	116	38	4	158	135	467,6	3 453
Összesen	10 980	17,7	8 693	14,0	101 315	35 824	4 978	142 117	119 725	280 472,5	2 342

3. ábra: A nonprofit szervezetek által foglalkoztatottak száma szervezetek szerint (ezer Ft) - KSH

Forrás: KSH, 2015

A foglalkoztatottak és a járulékos kiadások fedezése, összesítve a fenti számokat nem volna lehetséges csak a gazdasági jellegű bevételekből, így érthetővé válik a nagymértékű állami és önkormányzati támogatásokért való lobbizás. (4. ábra)

Megnevezés	Állami	Magán-	Alap-	Gazdálkodási	Egyéb	Összesen
	támogatás		tevékenység bevétele			
Kultúra	97 886,2	18 196,4	49 746,5	40 654,3	630,1	207 113,5
Vallás	1 252,4	3 799,2	625,4	412,3	8,8	6 098,1
Sport	85 853,1	40 923,3	37 283,0	14 370,8	665,2	179 095,4
Szabadidő, hobbi	11 964,2	11 766,4	25 986,1	10 642,2	335,3	60 694,2
Oktatás	50 434,3	61 176,2	14 679,5	9 928,2	583,8	136 802,0
Kutatás	10 960,1	34 772,8	13 273,1	18 522,3	150,7	77 679,0
Egészségügy	40 116,2	11 587,5	11 291,4	8 982,3	56,3	72 033,7
Szociális ellátás	56 774,2	37 418,0	26 284,9	8 633,0	226,1	129 336,2
Polgárvédelem, tűzoltás	4 078,5	605,3	1 107,4	433,3	31,5	6 256,0
Környezetvédelem	21 045,5	6 922,5	12 678,4	37 446,6	374,8	78 467,8
Településfejlesztés	51 828,0	41 241,7	52 555,1	122 683,8	582,7	268 891,3
Gazdaságfejlesztés	43 506,9	12 520,1	44 889,5	31 023,6	7 196,0	139 136,1
Jogvédelem	1 847,1	5 956,3	5 742,8	3 639,6	35,0	17 220,8
Közbiztonság védelme	5 136,2	1 312,9	522,6	339,6	129,1	7 440,4
Többcélú adományosztás, támogatás	1 962,9	2 260,4	711,7	141,4	2,8	5 079,2
Nemzetközi kapcsolatok	3 805,7	3 686,5	2 063,4	606,1	12,1	10 173,8
Szakmai, gazdasági érdekképviselés	19 749,8	9 517,4	90 452,6	17 945,8	51,9	137 717,5
Politika	3 150,1	702,2	120,3	179,6	2,7	4 154,9
Összesen	511 351,4	304 365,1	390 013,7	326 584,8	11 074,9	1 543 389,9

4. ábra: Támogatások és tevékenységek bevételei szervezeti forma szerint (Mft) - KSH

Forrás: KSH, 2015

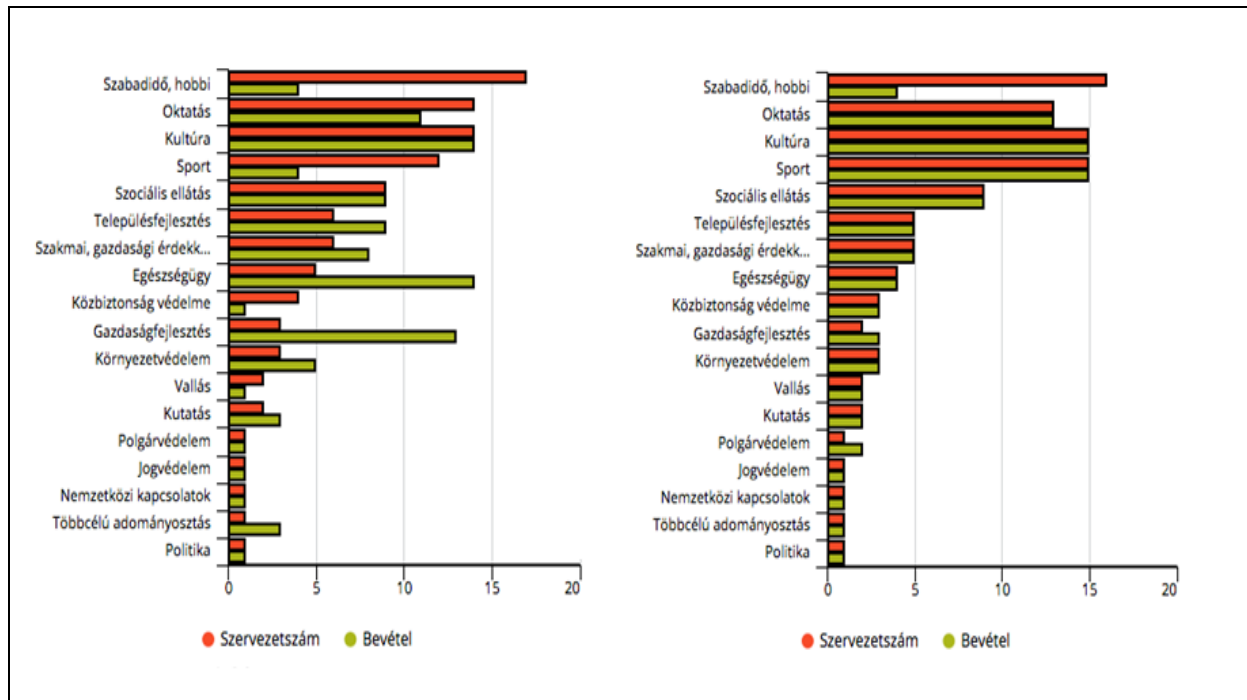
Áttekintve a támogatások és a bevételek mértékét látható, hogy a szervezetek erősen függenek a kapott támogatásoktól, tehát a jó pályázatok elnyerése létkérdés számukra.

3. A nonprofit sport vállalkozások

Magyarországon mintegy 3 millióan, a 10–84 éves népesség 34%-a sportolt 2015-ben valamilyen formában. A legnépszerűbb sporttevékenységek listáján a kerékpározás állt az első helyen, közel 830 ezren űzték, amit a labdarúgás, a futás, kocogás és az úszás követett. A legtöbben otthonaikban edzik a testüket, míg mások jobb szeretik szervezett keretek között megtenni ezt, különböző egyesületek, klubok, szabadidős szervezetek vagy szövetségek keretein belül. [4]

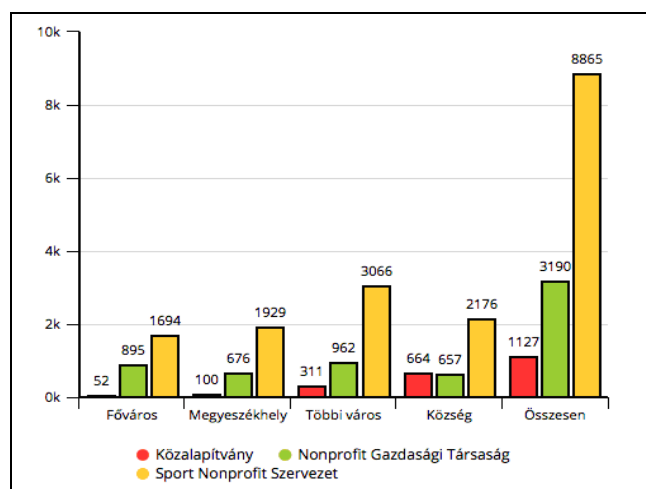
A szervezett keretek között űzött sporttevékenységek vonatkozásában a Sporttörvény a sportszervezetek négy alapvető típusát határozza meg, úgymint a sportegyesületet, a sportvállalkozást, a sportiskolát és az utánpótlás-nevelés fejlesztését végző alapítványokat. [7] A versenyszerű szabadidősport és amatőr sport alapvetően sportegyesületi keretekben folyik, de a versenysportnak és az élsportnak is szervezeti kerete. Létrehozásukat és működésüket a Civil törvény⁶ szabályozza. Az üzleti sport megjelenése folytán jelentősebb szerepet kapott a sportvállalkozás, amely napjainkra már a sportszervezetek második alapformájává vált. Ezek olyan gazdasági társaságok melyek célja sporttevékenység szervezése, illetve a sporttevékenység feltételeinek megteremtése. A sportiskolák olyan közoktatási intézmények vagy egyesületek, egyéb sportszervezetek ahol az utánpótlás nevelés szervezet formájában zajlik. A típusok célja és főtevékenysége gyakorlatilag azonos, a különbség a jogi formában van. A sportvállalkozásokra a Gazdasági törvényben leírt szabályokat kell alkalmazni, a sportegyesületekre, a sportiskolákra és a utánpótlás-nevelés fejlesztését végző alapítványokra az Egyesülési jogról szóló törvény és a Polgári törvénykönyv szabályai vonatkoznak. [8]

Az önkormányzatok által regisztrált és főleg a KSH statisztikai adatait tekinthetjük kiindulópontnak a nonprofit sport szervezetek számának meghatározásakor, ahol a sportot külön fő kategóriaként kezelik, emellett persze a szabadidős és egyéb hobbi szervezetek, valamint a nonprofit szövetségek kategórián belül is léteznek csak sporttal foglalkozó szervezetek, amik 2012-es évben még számukban kevésbé, ellenben bevételeikben erős elmaradást mutattak, 2015-re pedig már számukban is és bevételeik tekintetében is a szféra közel egyötödét adják. (5. ábra)

5. ábra: A nonprofit szervezetek számának és összes bevételeinek megoszlása tevékenységi fő csoportok szerint 2012-ben és 2015-ben (%-os arányban) – Saját szerkesztés
Forrás: KSH, 2012 és KSH, 2015

A sportszervezetek megoszlása településtípusonként eltéréseket mutat. A fővárosban és a megyeszékhelyen koncentráltan vannak jelen. (6. ábra)

6. ábra: A nonprofit sport szervezetek száma településtípus szerint – Saját szerkesztés
Forrás: KSH, 2015

A sportágak nagyobb részénél érvényesül a megyeszékhelyi dominancia, egyrészt a portolók felkészülését segítő kedvezőbb létesítményhelyzet, másrészt az élsport finanszírozására képes szponzori háttér miatt. Emellett egyes sportágaknál a természeti adottságok határozzák meg a szervezetek jelenlétét. A megyeszékhelyen kívüli szervezetek nagyobb számú előfordulása csak néhány sportágban jellemző.

A nonprofit sport szervezetek 179.095,4 Mft bevételt könyveltek el az 1.543.389,9 Mft-ból ami 14,3%-os részesedést jelent a teljes szektorhoz viszonyítva. Állami támogatásból 85.853,1 Mft (16,8%), magán támogatásokból 40.923,3 Mft (13,4%) bevételre tettek szert, ami mellett az alaptevékenységből 37.283,0 Mft (10,5%), gazdálkodási tevékenységből 14.370,8 Mft (4,6%) egyéb tevékenységből pedig 665,2 Mft (6%) bevétel folyt be. [9] A nonprofit sport vállalkozások száma 159 volt a 8899 sport jellegű nonprofit szervezetből, illetve a 4317 nonprofit vállalkozásból, kis számuk ellenére bevételük komoly hányadot képvisel. (7. ábra)

Megnevezés			Összesen
	Közalapítvány	Nonprofit gazdasági társaság	
Szervezeti jelleg			
Nonprofit vállalkozás	31 819,1	774 220,0	806 039,1
Bevételnagyság, ezer forint			
– 50	2,1	1,1	102,8
51– 500	77,4	33,5	3 655,1
501– 5 000	646,4	1 270,9	41 170,9
5 001–50 000	2 634,7	22 304,0	184 321,1
50 001–	28 458,5	750 610,4	1 314 140,0
Tevékenységcsoport			
Sport	195,1	13 326,6	179 095,4
Összesen	31 819,1	774 219,9	1 543 389,9

7. ábra: A nonprofit sport szervezetek összes bevétele (Mft) – KSH

Forrás: KSH, 2015

Persze a bevételeik mellett a kiadásokat is meg kell említeni, ami a sport nonprofit vállalkozásoknál pozitív mérleget mutat. (8. ábra)

Megnevezés	Anyag- és termékvásárlás	Személyi jellegű ráfordítások	Egyéb működési költségek	Felhalmozási jellegű kiadások	Összesen költség és kiadás	Eredmény (bevétel-kiadás)
Szervezeti jelleg						
Klasszikus civilszervezet	212 429,4	133 336,3	223 510,1	10 604,7	579 880,5	-2 740,8
Érdekképviselő	57 490,2	37 800,0	53 867,0	336,3	149 493,5	10 717,6
Nonprofit vállalkozás	359 995,5	255 712,5	222 701,9	26 275,4	864 685,3	-58 646,2
Tevékenységcsoport						
Sport	73 540,6	43 009,4	53 797,3	2 286,3	172 633,6	6 461,8
Összesen	629 915,1	426 848,8	500 079,0	37 216,4	1 594 059,3	-50 669,4

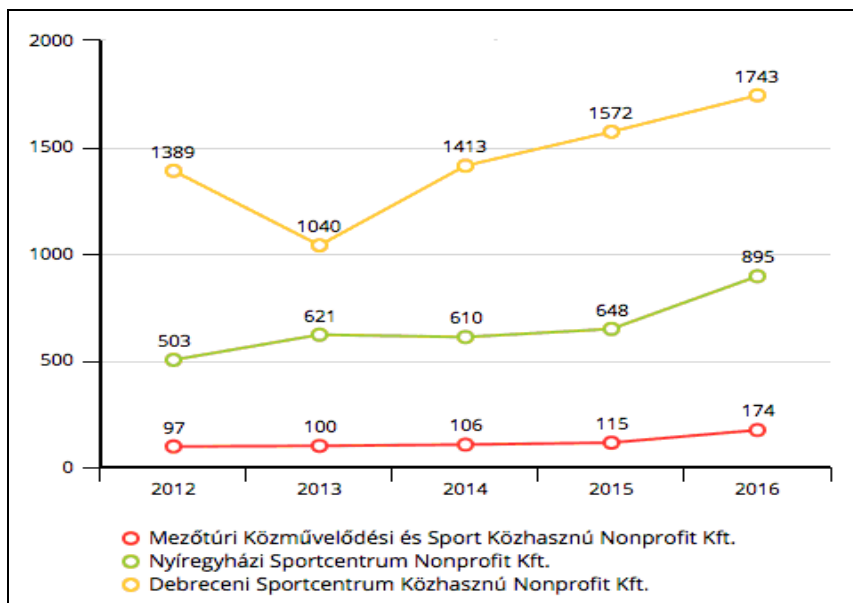
8. ábra - A nonprofit sport szervezetek összes ráfordítása költségtípus szerint (Mft) - KSH

Forrás: KSH, 2015

A sport népszerűsítése már nem elsősorban állami megrendelésre és finanszírozással működik, az már az önkormányzatok feladata is. [10] A szervezetek nem működhetnének a lelkes és elkötelezett foglalkoztatottak nélkül, számuk 2015-ben 91.168 fő volt a 142.117-ből. Ezen belül a sport területén 9.335 főt foglalkoztattak, ami a szektor kis (7%) hányada. [4]

4. Működő nonprofit sport vállalkozások

Mivel az előbbieken az összesített adatokból kitűnt a nonprofit sport vállalkozások látványos fejlődése, érdemesnek találtuk elemezni konkrét szervezeteknél is a növekedést, ami kapcsán három közeli nonprofit sport vállalkozás éves beszámolóinak mutatóit vizsgáltuk. (9. ábra)

9. ábra: A vizsgált 3 nonprofit sport vállalkozás bevétele éves bontásban (MFT) – Saját szerkesztés

Forrás: 3 Nonprofit Kft. éves beszámoló 2012-2016, 2018

A Mezőtúri Közművelődési és Sport Közhasznú Nonprofit Kft. 2009-ben kezdte meg a működését, önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságként, közművelődés és sport területen. Támogatja az önszerveződéseken alapuló szabadidős sporttevékenységeket és segíti a versenysportolók munkáját. [11] A Debrecen város tulajdonában lévő, a 2000-es évben alakult Debreceni Sportcentrum Szolgáltató Közhasznú Társaság, sport, szabadidős képzés és sportlétesítmény működtetés főtevékenységei mellett kiegészítő közhasznú tevékenységeket is végez. Többek között sportuszodát, hotelt, jégcsarnokot és a sportcsarnokot is üzemelteti. A 2009-es évtől kezdve, a már korábban említett jogszabályi változásoknak köszönhetően már Közhasznú Nonprofit Kft.-ként működik tovább. [12] A Nyíregyházi Sportcentrum Nonprofit Kft. 2001-ben alakult és a Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának tulajdonában van. [13] Fő tevékenységei között utánpótlás nevelést, a városlakók sportolási szokásainak-igényeinek kielégítését, illetve sportesemények lebonyolítását végzi, emellett a Continental Aréna üzemeltetését és a felnőtt női röplabda csapat felkészülését biztosítja. Mindhárom szerveződés alaptevékenységeivel kapcsolatban bérbeadási, reklám és marketing tevékenységet is végez bevételeik növelése érdekében.

5. Konklúziók

Hazánkban az elmúlt pár évben a nonprofit szektor egészének gazdasági mutatói és a nonprofit vállalkozások piacgazdasági teljesítménye közötti kapcsolat egyre szorosabbá vált. A nonprofit szervezetek számának csökkenésével szemben a nonprofit vállalkozások száma, azon belül pedig a nonprofit gazdasági társaságok száma igaz, hogy kis léptékben, de folyamatosan nőtt, ráadásul elemezve az adatokat látható, hogy ezek azok a szereplők, amelyek működésük során a támogatások többségét élvezik és gazdálkodási bevételeikkel együtt nagyban meghatározzák az egész szektor összesített bevételeit. A nonprofit vállalkozások ugyan új keletű, de ennek ellenére igen magasan fejlett szervezeti formák, amelyeknél a vállalatvezetés pengeélen tancol a profitmaximalizálás és a társadalmi feszültségek olykor bevételt mellőző megoldásainak véghezvitele között. Az elmúlt évtizedben végbement átalakulás és fejlődés, bármilyen viharos is volt, sajnos egyenlőre teljesen még nem vezetett erős és egészséges nonprofit vállalkozási forma kialakulásához.

Az eltelt 10 évben az élsport nagyrészt piaci alapokon nyugodott, míg a tömegsportnak a társadalomban elfoglalt szerepe sokkal inkább az egészséges életmód, a kultúra, a nevelés céljaihoz az eszköz felkínálása volt. Remélhetőleg ez a funkció lesz képes elfogadtatni a sportot a szektorban akár a kultúrával egyenértékűnek. Erre igen nagy lehet az esély, ugyanis alapul véve a rendelkezésre álló legfrissebb, 2015-ben a KSH által kiadott adatokat feltártuk, hogy a nonprofit sport vállalkozások számának emelkedése, folyamatos és ívelő bevételnövekedést is produkált ami azt jelenti, hogy a szektor meghatározó szervezettípusaivá váltak. A nonprofit szervezetek és a nonprofit sport vállalkozások összevetésével rámutattunk arra, hogy utóbbiak ugyan számukban elmaradva, de bevételeik tekintetében már a szféra harmadik helyén álló, leghangsúlyosabb tagjai.

Az empirikus értékelést három, a keleti országrészben működő nonprofit sport vállalkozás éves beszámolóiból nyert gazdasági adatainak felhasználásával végeztük. Ezek a szervezetek képesek voltak arra, hogy bevételeiket évről-évre növeljék, és ezzel párhuzamosan a sport területén, mind a lakosság ezen irányú igényeinek kielégítése vonatkozásában, mind az utánpótlásnevelésben a kitűzött céljaikat elérjék, bizonyítva ezzel létjogosultságukat.

Hivatkozások

- [1] É. Kuti (1998) *Hívjuk talán nonprofitnak....*, Nonprofit kutatások 7., 24.
- [2] M. S. Lester – H. K. Anheier (1996) *The International Classification of Nonprofit Organizations*. The Johns Hopkins, Baltimore. pp. 68-74.
- [3] L. Harsányi László (2009) *A harmadik szektor*. Forrás: http://www.3sz.hu/sites/default/files/uploaded/harsanyilaszlo_-_a_harmadik_szektor.pdf (2017. 08. 28.)
- [4] KSH: *Nonprofit szervezetek Magyarországon, 2015*, Forrás: http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/nonprof/nonprofit_2015.pdf (2018. 02. 20.)
- [5] A polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
- [6] A gazdasági társaságokról szóló 2016. évi IV. törvény
- [7] A sportról szóló 2004. évi I. törvény

- [8] Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény
- [9] KSH: *Táblák (STADAT) - Idősoros éves adatok - Gazdasági és nonprofit szervezetek, vállalkozások teljesítménye.* https://www.ksh.hu/stadat_eves_3_2 (2018. 02. 20.)
- [10] Magyarország önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény
- [11] <http://www.mkskft.hu> (2018. 01. 14.)
- [12] <https://www.debrecenisportcentrum.hu> (2018. 01. 15.)
- [13] <http://www.nyirsuli.hu> (2018. 01. 16.)